

TÉMA IN

in.ihned.cz/tema

TIPY NA VELIKONOCE

Mrskačka čili šmigrust

To hlavní přijde až v pondělí – omlazování děvčat čerstvými vrbovými proutky spletenými do tatarů. Pondělním velikonočním obchůzkám se říkávalo mrskačka nebo šmigrust. Anebo taky buďačka, to proto, že chlapci vyrazili velice brzy. Mnohdy už po půlnoci a děvčata zastihli ještě v posteli. Ve skanzenu se sice tak brzy vstávat nebude, přesto návštěvníci zhlédnout i klasickou mrskačku.

Od pastevevství k lázeňství

Samotný Rožnov má dvě tváře, které odhalí záhy každý, kdo projde po mostě přes řeku Bečvu. Na jedné straně romanticky vyhlížející roubenky, na druhé tovární haly a průmyslové areály. Protiklad zdůrazňují stáda bělavých ovcí, pasoucích se na okolních kopcích.

Historici říkají, že Rožnov je Valašskem v malém. Jeho dějiny jsou destilovanou historií regionu. První zmínky o Rožnově se datují do 13. století, tehdy začala první vlna zemědělské kolonizace horského kraje. Na kopcích se stavěly salaše. Teprve v 16. století se v údolích při dvou horských potocích zformovaly dvě osady, Dolní a Horní Paseky.

Akce

- V sobotu 15. 4. v devět hodin začíná v Dřevěném městečku jarmark, na němž se bude nabízet velikonoční zboží. Bude možné zhlédnout, případně i ochutnat tradiční velikonoční pochutiny.
- Během neděle 16. 4. budou ve skanzenu folklórní soubory předvádět tradiční velikonoční a jarní zvyky. Vynesou se „smrt ze vsi“ nebo klapotání svými trakaři a řehtačkami budou suplovat zvony.
- V pondělí 17. 4. začíná program ve skanzenu už v osm ráno. Bude hrát cimbálová muzika Javorina a Jánoš, vystoupí dětský folklórní soubor Radosť z Trenčína.
- www.vmp.cz

FOTO: CZECH TOURISMUS

FOTO: VALAŠSKÉ MUZEUM V PŘÍRODĚ

Obyvatelé se dál drželi tradičního způsobu života, mj. i kvůli chudobě kraje. Ve staré původní podobě se uchovalo i náměstí. Sestávalo ze čtyřiceti dřevěných patrových domů, v průčelí spojených malebnými podloubími.

Rozmach nastal v 19. století, to se dřevěné městečko začalo měnit ve věhlasné lázně. Léčebnými prostředky se stalo výtečné klima, určené pacientům s plicními chorobami. Druhým vyhlášeným „lékem“ se stala žinčice, ohřívána ovčí syrovátkou, zpracovávaná v salaších nad Rožnovem. Každý den vycházeli pasteveci po půlnoci a na zádech nesli deset až dvacet litrů žinčice z večerního dojení, aby ji před svítáním v Rožnově prodali.

Lázeňští hosté se s pohárem, naplněným čerstvou sladkou žinčicí, procházeli po parku a zhluboka dýchali vlhký ranní vzduch prosycený pryskyřicemi. Přijížděli z celého Rakouska-Uherska, snad nejvíce cizinců z polské Haliče. Mezi hosty nechyběly ani osobnosti jako psychoanalytik Sigmund Freud či zakladatel genetiky Johann Gregor Mendel.

Lázeňství postupně začalo měnit i podobu města. Vznikl rozsáhlý park a v něm lázeňský dům. V parku i na náměstí vyhrávala kapela. Jak se píše v dobových listinách, už roku 1862 měšťané založili pěvecký spolek Tetřev, jeden z prvních na Moravě.

Jak se tam dostat

Rožnov pod Radhoštěm leží v údolí Rožnovské Bečvy a na úpatí Vsetínských vrchů. Z Prahy sem cesta trvá čtyři hodiny. Nejrychlejší cesta vede po dálnici D1 do Brna, a dále se sjíždí na silnici R46 směrem Olomouc. Z Olomouce do Valašského Meziříčí, odkud je to do Rožnova už jen patnáct kilometrů. Do města je možné přicestovat i vlakem nebo autobusem. Musí se ovšem přestupovat, zpravidla ve Valašském Meziříčí či Ostravě.

Skanzen ze Švédska

Jenže s tím, jak město bohatlo a získávalo na věhlasu, přestávaly se Rožnovským jejich typické dřevěné domy líbit. Bourali je a stavěli místo nich zděné.

Naštěstí ne všem se unikátní dřevěná architektura začala protivit. Do horlivé propagace roubenek se pustili bratři Jaroňkové. Začala se psát nová éra Rožnova – spojená s valašským skanzem.

Na myšlenku muzea v přírodě ale nepřišel nikdo z Rožnovských. Jaroňkové pocházeli z Malenovic u Zlína a roubené dědiny poznali vlastně až v roce 1885 na Národopisné výstavě československé v Praze, kde byla k vi-